

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS PATAISOS NAMUS IR LUKIŠKIŲ TARDYMO IZOLIATORIŲ-KALĖJIMĄ

2018-08-20 Nr. 4D-2018/1-650
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2018-05-21 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo (toliau vadinama – Lukiškių TI-K) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su jo paskyrimu į Vilniaus pataisos namus toliau atlikti bausmę, ir Vilniaus pataisos namų (toliau vadinama ir – Vilniaus PN) pareigūnų veiksmų, susijusių su lygtiniu paleidimu.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. Kauno apygardos teismo 2018-03-27 sprendimu buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, ji turėjo būti atliekama pataisos namuose. 2018-04-06 jis jau turėjo būti perkeltas į pataisos namus, tačiau Lukiškių TI-K pareigūnai to nepadarė, į Vilniaus PN jis buvo perkeltas tik 2018-04-30, tai yra, 24 dienas jis nepagrįstai buvo laikomas griežtesnėmis sąlygomis.

2.2. 2018-04-06 jau būtų galėjęs rašyti prašymą dėl lygtinio paleidimo iš pataisos namų, tačiau to negalėjo padaryti, nes buvo laikomas Lukiškių TI-K.

2.3. 2018-04-30 buvo atvežtas į Vilniaus PN atlikti bausmę. Tą pačią dieną būrio viršininkei įteikė prašymą dėl jo dokumentų teikimo lygtiniam paleidimui iš pataisos namų, tačiau būrio viršininkė atsisakė paimti ir užregistruoti prašymą, motyvuodama, kad jis dar yra laikomas karantine ir ten būnant su tokiais prašymais kreiptis negalima. Būrio viršininkė nurodė, kad su prašymu dėl teikimo lygtiniam paleidimui Pareiškėjas galės kreiptis tik 2018-05-09, kai bus paskirtas atlikti bausmę į būrį.

2.4. Pareiškėjas 2018-05-09 nebuvo perkeltas į būrį, nes reikėjo atlikti jam „[duomenys neskelbiami]“, todėl 2018-05-10 buvo etapuotas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę. Šitaip iš Pareiškėjo buvo „atimta teisė parašyti prašymą „Dėl lygtinio paleidimo iš pataisos namų“, nes „2018 m. gegužės 9 d. buvo paskutinė diena, kai aš tai padaryti galėjau“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti jo Skundą ir nustatyti galimus teisės aktų pažeidimus.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2018-06-08 raštu Nr. 4D-2018/1-650/3D-1609 kreipėsi į Lukiškių TI-K direktorių, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. Seimo kontrolierius 2018-06-27 gavo Lukiškių TI-K 2018-06-26 raštą Nr. 9-7733, kuriame

nurodoma:

4.1. „Informuojame, kad nuteistasis X [...] iš Alytaus vyriausiojo policijos komisariato areštinės į Lukiškių TI-K atvyko 2018-01-11, pagal Varėnos rajono apylinkės teismo 2017-11-27 nutartį [...]“

4.2. „Pažymėtina, kad Lukiškių TI-K administracijai 2018-04-10 gavus Alytaus apylinkės teismo Varėnos rūmų patvarkymą Nr. 1-164-922/2017 vykdyti 2018-03-27 įsiteisėjusį Alytaus apylinkės teismo Varėnos rūmų 2017-12-05 nuosprendį bei sprendžiant klausimą dėl nuteistojo X konvojavimo paskirtos laisvės atėmimo bausmės atlikimui į Vilniaus pataisos namus, skirtus buvusiems arba esantiems valstybės politikams, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojams, tą pačią dieną, t. y. 2018-04-10, buvo kreiptasi į Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Personalo valdybą 2018-04-10 raštu Nr. 9-4293 dėl informacijos pateikimo apie nuteistojo tarnybą bei užimtas pareigas. 2018-04-19 iš Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Personalo valdybos gavus 2018-04-18 pažymą Nr. (21)-14-1288 ir vadovaujantis Laisvės atėmimo vietų įskaitos tarnybų darbo instrukcijos, patvirtintos Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2002 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. 57 (Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. V-61 redakcija), 105 p. nuostatais, Lukiškių TI-K administracija 2018-04-19 pateikė Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriui motyvuotą išvadą Nr. 24-3018 dėl nuteistojo X perkėlimo atlikti laisvės atėmimo bausmę į Vilniaus pataisos namus bei pažymą apie tarnybos vietą ir vykdytas pareigas.“

4.3. „Patvirtintos išvados pagrindu bei iš Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018-04-27 gavus „Nuteistųjų perkėlimo (siuntimo) į kitą pataisos įstaigą“ paskyrą Nr. 1S-1587, vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. V-320 „Dėl nuteistųjų, kuriems įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu paskirta arešto, terminuotos laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, paskyrimo į konkrečią pataisos įstaigą ar areštinę tvarkos patvirtinimo“ 1.4 punkto nuostatomis, nuteistasis X pirmuoju planiniu konvojumi 2018-04-30 buvo konvojuotas į Vilniaus pataisos namus.“

5. Seimo kontrolierius 2018-06-08 raštu Nr. 4D-2018/1-650/3D-1619 kreipėsi į Vilniaus PN direktorių, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. Seimo kontrolierius 2018-08-07 gavo Vilniaus PN administracijos 2018-06-27 raštą Nr. 9-3082(07), kuriame nurodoma:

5.1. „Nuteistasis X [...] į Vilniaus pataisos namus atvyko 2018-04-30. 2018-05-02 Vilniaus pataisos namų direktoriaus įsakymu Nr. 7-136 X priskirtas paprastajai grupei. Iki tol, kol buvo paskirtas į nuteistųjų būrį, gyvenamąją patalpą, nuteistasis buvo laikomas naujai atvykusiu į pataisos įstaigą nuteistųjų karantino patalpose.“

Vadovaujantis Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių (toliau – PĮ VTT), patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194, 62 punktu, „Nuteistiesiems atvykus į pataisos įstaigą, patikrinama jų sveikata [...]“. 65 punktas numato: „Pataisos namų [...] direktoriai įsakymais sudaro komisijas, kurios nuteistuosius, pirmą kartą po nuosprendžio įsiteisėjimo iš kardomojo kalinimo vietos atvykusius į šias pataisos įstaigas, jiems dalyvaujant, priskiria paprastosioms grupėms, taip pat suskirsto į būrius, skyrius ir kameras [...]“. Atsižvelgus į tai, kad naujai atvykusiam nuteistajam X, iki atvykimo į Vilniaus pataisos namus, nebuvo atlikti reikiami profilaktiniai tyrimai, tarp jų, ir [duomenys neskelbiami], nuteistasis iš karantino patalpų į gyvenamąsias patalpas perkeltas nebuvo. 2018-05-10 nuteistasis išvyko į Laisvės atėmimų vietų ligoninę, kur jam buvo atlikti reikiami tyrimai. Į Vilniaus pataisos namus nuteistasis sugrįžo 2018-05-17.“

5.2. „Įvertinus nuteistojo sveikatą, 2018-05-23 Vilniaus pataisos namų direktoriaus

įsakymu Nr. 7-164 X perkeltas iš karantino patalpų į [...] gyvenamąją patalpą, paskirtas į [...] nuteistųjų būrį.

Peržiūrėjus [...] nuteistųjų būrio, kuriam šiuo metu priskirtas X, „Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų, skundų skirtų pataisos namų direktoriui registrą“ matyti, jog laikotarpiu nuo 2018-05-23 nuteistasis pateikė šiuos prašymus, skundus: 1) 2018-05-24 skundas Nr. 29(8)-602 – dėl netinkamo gydymo; 2) 2018-05-25 prašymas Nr. 29(8)-610 – dėl drabužių perdavimo; 3) 2018-06-01 prašymas Nr. 29(8)-635 – dėl muzikos instrumentų; 4) 2018-06-04 prašymas Nr. 29(8)-644 – dėl informacijos apie įkalinimo laiką; 5) 2018-06-06 prašymas Nr. 29(8)-120 – dėl dokumentų išspausdinimo iš USB; 6) 2018-06-11 prašymas Nr. 29(8)-144 – dėl dokumentų išspausdinimo iš USB; 7) 2018-06-11 prašymas Nr. 29(8)-148 – dėl kopijų padarymo; 8) 2018-06-15 prašymas Nr. 29(8)-643 – dėl dokumentų išspausdinimo iš USB; 9) 2018-06-19 prašymas Nr. 29(8)-783 – dėl asmens tapatybės kortelės kopijos padarymo.

Peržiūrėjus [...] nuteistųjų būrio, kuriame taip pat registruojami ir karantino patalpose laikomų nuteistųjų kreipimaisi, „Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų, skundų skirtų pataisos namų direktoriui registrą“ matyti, jog laikotarpiu nuo 2018-04-30 (t. y. nuteistojo atvykimo į Vilniaus pataisos namus dienos) iki 2018-05-23 (t. y. paskyrimo į [...] nuteistųjų būrį dienos) jokių nuteistojo prašymų, skundų ar kitų kreipimūsi registruota nebuvo.“

5.3. „Informuojame, kad už karantino patalpas atsakingas pareigūnas pateikė tarnybinį pranešimą (2018-06-22 Nr. 56-1075), kuriame nurodė, jog nuteistasis X būdamas karantino patalpose žodžiu kreipėsi į pareigūną dėl lygtinio paleidimo galimybės. Nuteistajam aktualūs klausimai buvo paaiškinti žodžiu. Pareigūnas nurodė, kad su raštišku prašymu dėl teikimo lygtiniam paleidimui iš pataisos namų nuteistasis nesikreipė. Pažymėjo, kad karantino patalpose iš nuteistųjų prašymai, pareiškimai, skundai bei kiti dokumentai priimami bendra tvarka. Gauti prašymai ar kiti kreipimaisi registruojami tam skirtame „Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų, skundų skirtų pataisos namų direktoriui registre“.

4.5. „Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 157 straipsnio 2 dalis numato: „Teikti Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai prašymus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos nuteistieji gali ne anksčiau kaip likus mėnesiui iki laiko, kai jie faktiškai bus atlikę šią minimalią paskirtos laisvės atėmimo bausmės dalį: 1) vieną trečdalį paskirtos laisvės atėmimo bausmės, bet ne mažiau kaip keturis mėnesius, – nuteistieji už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, kuriems paskirta bausmė neviršija šešerių metų, kiti nuteistieji, kuriems bausmė neviršija trejų metų laisvės atėmimo [...]“.

Informuojame kad: 1) X nuteistas 7 mėnesių laisvės atėmimo bausme; 2) Bausmės atlikimo pradžia 2018-01-09; 3) Planuojama bausmės pabaiga 2018-08-09; 4) Vadovaujantis BVK 157 straipsnio 2 dalies 1 punktu – 1/3 laisvės atėmimo bausmės nuteistasis atliko 2018-03-19, tačiau tas pats punktas papildomai nustato reikalavimą atlikti ne mažiau kaip keturis mėnesius bausmės. Taigi minimalią bausmės dalį nuteistasis atliko tik 2018-05-09.

BVK 158 straipsnis numato: „Lygtinai iš pataisos įstaigų nepaleidžiami: [...] 5) asmenys, kuriems iki laisvės atėmimo bausmės atlikimo pabaigos liko mažiau negu trys mėnesiai“. Šis terminas nuteistajam sueina taip pat 2018-05-09.

Šiuo atveju, dėl sąlyginai trumpo laisvės atėmimo bausmės termino (7 mėnesiai), susiklostė situacija, kai nuteistajam atlikus minimalią įstatyme numatytą bausmės dalį (vieną trečdalį paskirtos laisvės atėmimo bausmės, bet ne mažiau kaip keturis mėnesius), vadovaujantis BVK 158 straipsnio 5 punktu lygtinis paleidimas tampa nebegalimu.“

5.4. „Informuojame, kad pataisos įstaigos administracija nėra gavusi ir užregistravusi nuteistojo prašymo pristatyti jį Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai (toliau – Komisija). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, net jei nuteistasis būtų pateikęs prašymą pristatyti jį Komisijai, laikotarpiu nuo 2018-04-30 (t. y. jo atvykimo į pataisos įstaigą dienos) iki 2018-05-09 (termino, kai iki bausmės pabaigos liko mažiau nei 3 mėnesiai), atsižvelgus į įstatyme numatytus terminus (t. y. PĮ VTT 323(3) punktas numato, kad prašymas ir parengta socialinio tyrimo išvada

Komisijai pateikiama per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos; BVK 164 straipsnio 2 dalis numato, kad Komisija nuteistojo prašymą ir socialinio tyrimo išvadą apsversto ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo šio prašymo gavimo), tai bet koku atveju aktualus terminas – 3 mėnesiai iki bausmės pabaigos, prašymo Komisijoje svarstymo metu jau būtų suėjęs ir Komisija remdamasi BVK 158 straipsnio 5 punktu nuteistajam lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos taikyti negalėtų.“

Skundo tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK):

66 straipsnis. Nuteistųjų siuntimo į pataisos įstaigas ir priėmimo jose tvarka – „1. Po nuosprendžio įsiteisėjimo nuteistasis, kuriam paskirta laisvės atėmimo bausmė, suimamas. 2. Nuteistąjį, kuriam paskirtas laisvės atėmimas, kardomojo kalnimo vietos administracija ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nusiunčia į pataisos įstaigą“;

157 straipsnis. Lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų – „1. Laisvės atėmimo bausmę pataisos įstaigose atliekantys nuteistieji, kurie vykdo individualiame socialinės rehabilitacijos plane numatytas priemones, yra pateikę Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai prašymus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos ir kurių nusikalstamo elgesio rizika žema ir (ar) pažanga mažinant nusikalstamo elgesio riziką sudaro pagrindą manyti, kad jie laikysis įstatymų ir nenusikals, gali būti lygtinai paleisti iš pataisos įstaigų. Prašymų lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos pateikimo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės. 2. Teikti Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai prašymus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos nuteistieji gali ne anksčiau kaip likus mėnesiui iki laiko, kai jie faktiškai bus atlikę šią minimalią paskirtos laisvės atėmimo bausmės dalį: 1) vieną trečdalį paskirtos laisvės atėmimo bausmės, bet ne mažiau kaip keturis mėnesius, – nuteistieji už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, kuriems paskirta bausmė neviršija šešerių metų, kiti nuteistieji, kuriems paskirta bausmė neviršija trejų metų laisvės atėmimo, taip pat nepilnamečiai; [...]“;

158 straipsnis. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų netaikymas – „Lygtinai iš pataisos įstaigų nepaleidžiami: [...] 5) asmenys, kuriems iki laisvės atėmimo bausmės atlikimo pabaigos liko mažiau negu trys mėnesiai“;

164 straipsnis. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos taikymo tvarka – „1. Pataisos įstaigose sprendimams dėl nuteistųjų prašymų lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos priimti Kalėjimų departamento direktoriaus įsakymu sudaromos Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijos. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijų sudarymo ir darbo organizavimo nuostatus tvirtina teisingumo ministras. 2. Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisija ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo nuteistojo prašymo lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos gavimo apsversto šį prašymą ir socialinio tyrimo išvadą, nuteistajam taikytas socialinės rehabilitacijos priemones ir jų įgyvendinimo rezultatus, nusikalstamo elgesio rizikos pokyčius, šio Kodekso 157 straipsnio 8 dalyje nurodytą nukentėjusiojo atsiliepimą, jeigu jis buvo gautas, ir priima motyvuotą nutarimą taikyti nuteistajam lygtinį paleidimą iš pataisos įstaigos arba jo netaikyti“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per

dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...].“

8. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo:

3 straipsnis. *Teisėkūros principai* – 1. Teisėkūros principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. 2. Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais:

[...]

5) efektyvumo, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus;

6) aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas;

7) sistemiškumo, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigalioję kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

9. Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 194, nustatyta:

„62. Nuteistiesiems atvykus į pataisos įstaigą, patikrinama jų sveikata ir atliekamas sanitarinis švarinimas. Sveikatos tikrinimo rezultatai įrašomi į Asmens sveikatos istoriją (ambulatorinę kortelę). Nuteistieji, kuriems atliktas sanitarinis švarinimas, uždaromi į karantino patalpas, o kalėjime – į kameras. Į laisvės atėmimo vietų ligoninę atvykę nuteistieji uždaromi palatose.

[...]

65. Pataisos namų, laisvės atėmimo vietų ligoninės, nepilnamečių pataisos namų ir kalėjimų direktoriai įsakymais sudaro komisijas, kurios nuteistuosius, pirmą kartą po nuosprendžio įsiteisėjimo iš kardomojo kalinimo vietos atvykusius į šias pataisos įstaigas, jiems dalyvaujant, priskiria paprastosioms grupėms, taip pat suskirsto į būrius, skyrius ir kameras. Skirstant nuteistuosius į būrius, skyrius, kameras atsižvelgiama į jų neigiamos įtakos kitiems nuteistiesiems riziką, sveikatos būklę, amžių, gebėjimus užsiimti darbine veikla, kitas asmenines savybes, pataisos įstaigos psichologinės tarnybos rekomendacijas ir laikantis Lietuvos Respublikos baudinių vykdymo kodekse nustatytų nuteistųjų izoliuoto laikymo reikalavimų.“

10. Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo

dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. 343/191, nustatyta:

„1. Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato asmenų, atvykusių ir laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų organizavimo tvarką ir profilaktinių tyrimų atlikimo periodiškumą. [...] 3. Profilaktinių tyrimų atlikimą organizuoja laisvės atėmimo vietų įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų vadovai, o Laisvės atėmimo vietų ligoninėje – gydomųjų skyrių vadovai.

[...]

III. PROFILAKTINIAI TYRIMAI IR JŲ ATLIKIMO PERIODIŠKUMAS

Eil. Nr.	Ligos, dėl kurios atliekamas tyrimas, pavadinimas	Tyrimo pavadinimas	Tyrimo atlikimo periodiškumas
1.	Žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) nešiojimas ir liga	Antikūnų tyrimas arba kiti tyrimai pagal medicininės indikacijas	Pirmą kartą atvykus į laisvės atėmimo vietų įstaigą arba perkeliant iš vienos laisvės atėmimo vietų įstaigos ar teritorinės policijos komisariato areštinės į kitą laisvės atėmimo vietų įstaigą (jei po paskutinio tyrimo praėjo daugiau kaip 4 savaitės) 4 savaitės po pirmojo tyrimo 1 kartą per metus (jei nebuvo atlikta dėl kitų priežasčių) Pagal epidemiologines ar kliniškes indikacijas
2.	Sifilis	Serologinis RPR tyrimas	Pirmą kartą atvykus į laisvės atėmimo vietų įstaigą Pagal epidemiologines ar kliniškes indikacijas
3.	Gonokokinė infekcija	Mikroskopinis tyrimas gonokokams nustatyti	Pagal epidemiologines ar kliniškes indikacijas
4.	Virusiniai hepatitai B ir C	Kepenų fermentų ir hepatitų žymenų tyrimai	Pagal epidemiologines ar kliniškes indikacijas
5.	Difterija	Mikrobiologinis tyrimas difterijos bakterijų nešiojimui nustatyti	Pagal kliniškes indikacijas
6.	Tuberkuliozė	Krūtinės ląstos radiologinis tyrimas	Kiekvieną kartą, kai asmuo naujai atvyksta į tardymo izoliatorių arba iš teritorinės policijos komisariato areštinės perkeliamas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę 1 kartą per metus (jei nebuvo atlikta dėl kitų priežasčių)

[...].“

11. Nuteistųjų, kuriems teismo nuosprendžiu paskirta arešto, terminuoto laisvės

atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, paskyrimo į konkrečią pataisos įstaigą ar areštinę tvarkos apraše, patvirtintame Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-320, nustatyta:

„1. Nuteistieji, kuriems teismo nuosprendžiu paskirta terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, įsiteisėjus teismo nuosprendžiui arba esant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 315 straipsnio 2 dalyje nustatytam pagrindui, skiriami į pataisos įstaigas ar jų struktūrinius padalinius, užtikrinant Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 70 straipsnio 3 dalyje nustatytus izoliavimo reikalavimus, šia tvarka: [...] 1.4. į Vilniaus pataisos namus – vyrai, kurie buvo arba šiuo metu yra valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, kuriems paskirta terminuoto laisvės atėmimo bausmė ir kuriems teismas nustatė atlikti bausmę pataisos namuose; [...].“

12. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58, nustatyta:

„7. Kalėjimų departamento veiklos tikslai yra dalyvauti nacionalinės bausmių vykdymo ir probacijos politikos formavimo procese organizuojant, koordinuojant ir kontroliuojant tinkamą ir vienodą probacijos, bausmių [...] vykdymą Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose, nepažeidžiant asmens teisių ir laisvių.

8. Kalėjimų departamentas, siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...] 3. prižiūri ir kontroliuoja bausmių (išskyrus baudas) [...] vykdymą Kalėjimų departamentui pavaldžiose įstaigose; [...]; 5. koordinuoja suimtų ir nuteistų asmenų paskirstymą į Kalėjimų departamentui pavaldžias įstaigas; [...].“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

13. Konstitucinio Teismo 2013-01-25 nutarime (bylos Nr. 50/2009) konstatuota:

„Pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad vienas esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir teisinis aiškumas. Teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d., 2008 m. gruodžio 24 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas, 2010 m. gegužės 13 d. nutarimas).“

14. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...]. Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo

administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

15. LVAT 2012 m. gruodžio 20 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. A-822-3206-12, konstatavo:

„Pagal Tarybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto (2008 m. lapkričio 6 d. įstatymo Nr. X-1791 redakcijos) 5 straipsnį Kalėjimų departamentas ir jam pavaldžios įstaigos (pagal Statuto 2 straipsnio 1 dalį pataisos namai yra Kalėjimų departamentui pavaldi įstaiga) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Bausmių vykdymo kodeksu, Baudžiamuoju kodeksu, Baudžiamojo proceso kodeksu, Suėmimo vykdymo įstatymu, kitais įstatymais, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Pagal Statuto 4 straipsnį Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla grindžiama teisingumu, teisėtumu, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo, bausmių vykdymo individualizavimo, progresyvaus bausmių atlikimo ir viešumo principais. Panevėžio pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, *objektyvumo*, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punktas).“

Tyrimo išvados

16. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos išskiriant šias dalis:

- 16.1. dėl Lukiškių TI-K pareigūnų veiksmų;
- 16.2. dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų;
- 16.3. dėl Bausmių vykdymo kodekso nuostatų kolizijos.

Dėl Lukiškių TI-K pareigūnų veiksmų

17. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui skundėsi, kad įsiteisėjus apkaltinamajam nuosprendžiui nepagrįstai ilgai buvo laikomas Lukiškių TI-K ir nepaskiriamas į pataisos namus atlikti bausmę.

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas į Lukiškių TI-K atvyko 2018-01-11 pagal Varėnos rajono apylinkės teismo 2017-11-27 nutartį, kuria Pareiškėjui buvo paskirta atlikti 90 parų arešto bausmę. Atliekant paskirtą bausmę įsiteisėjo kitas apkaltinamasis nuosprendis. Lukiškių TI-K administracija 2018-04-10 gavo Alytaus apylinkės teismo Varėnos rūmų 2018-04-04 patvarkymą vykdyti 2018-03-27 įsiteisėjusį Alytaus apylinkės teismo Varėnos rūmų 2017-12-05 nuosprendį, kuriuo Pareiškėjui paskirta 7 mėnesių laisvės atėmimo bausmė.

Lukiškių TI-K administracija tą pačią dieną, t. y., 2018-04-10, gavusi teismo patvarkymą, kreipėsi į Valstybės sienos apsaugos tarnybą, prašydama informuoti apie galimą Pareiškėjo tarnybą. Tai patvirtinanti Informacija iš Valstybės sienos apsaugos tarnybos buvo gauta 2018-04-19, tą pačią dieną Lukiškių TI-K pateikė Kalėjų departamentui motyvuotą išvadą dėl Pareiškėjo siuntimo atlikti bausmę į Vilniaus pataisos namus. Kalėjų departamentas išvadą patvirtino ir 2018-04-27 atsiuntė paskyrą Pareiškėją paskirti į Vilniaus pataisos namus, o 2018-04-30 nuteistasis buvo konvojuotas į Vilniaus pataisos namus.

19. Bausmių vykdymo kodekso 66 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nuteistąjį, kuriam paskirtas laisvės atėmimas, kardomojo kalinimo vietos administracija ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nusiunčia į pataisos įstaigą.

Nuteistųjų, kuriems teismo nuosprendžiu paskirta arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, paskyrimo į konkrečią pataisos įstaigą ar areštinę tvarkos aprašo 1.4 punkte numatyta, kad į Vilniaus pataisos namus skiriami vyrai, kurie buvo arba šiuo metu yra valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, kuriems paskirta terminuoto laisvės atėmimo bausmė ir kuriems teismas nustatė atlikti bausmę pataisos namuose.

Laisvės atėmimo vietų įskaitos tarnybų darbo instrukcijos 105 punkte numatyta, kad nuteistieji, buvę ar esantys valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų pareigūnai, konvojuojami į jiems skirtus pataisos namus tik įstaigos administracijai pateikus Kalėjų departamento direktoriui motyvuotą išvadą bei pažymą apie darbo arba tarnybos vietą. Išvadą tvirtina šio departamento direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas. Patvirtintos išvados pagrindu Kalėjų departamentas išduoda paskyrą konvojuoti.

20. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes ir teisinį reglamentavimą nustatyta, kad Lukiškių TI-K administracija, kaip numatyta BVK 66 straipsnio 2 dalyje, per dešimt dienų nenusiuntė Pareiškėjo į pataisos įstaigą, tačiau tai nebuvo padaryta dėl objektyvių aplinkybių. Informaciją apie įsiteisėjusį teismo nuosprendį ir patvarkymą jį vykdyti Lukiškių TI-K gavo tik 2018-04-10 ir nedelsdama pradėjo procedūrą, susijusią su nuteistojo paskyrimu į pataisos namus. Gavus Pareiškėjo pateiktos informacijos apie jo tarnybą patvirtinimą, nedelsiant, tą pačią dieną, buvo surašyta motyvuota išvada dėl nuteistojo paskyrimo į Vilniaus PN ir išsiųsta į Kalėjų departamentą, o gavus paskyrą Pareiškėjas pirmuoju planiniu konvojumi išvežtas į pataisos namus.

Atkreiptinas dėmesys, kad LVAT savo jurisprudencijoje akcentuoja, jog, pagal Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statutą, Kalėjų departamentas ir jam pavaldžios įstaigos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Bausmių vykdymo kodeksu, Baudžiamuoju kodeksu, Baudžiamojo proceso kodeksu, Suėmimo vykdymo įstatymu, kitais įstatymais, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla grindžiama teisingumo, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo, bausmių vykdymo individualizavimo, progresyvaus bausmių atlikimo ir viešumo principais.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad, nors Lukiškių TI-K administracija nenusiuntė Pareiškėjo į pataisos namus per Bausmių vykdymo kodekse nustatytą terminą, tačiau tai nebuvo padaryta dėl objektyvių priežasčių, todėl teigti, kad Lukiškių TI-K administracija tyčia vilkino Pareiškėjo paskyrimo į Vilniaus pataisos namus laiką ir nesilaikė teisės aktuose įtvirtintų teisingumo, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo principų, nėra pagrindo, todėl skundo dalis dėl galimai netinkamų Lukiškių TI-K pareigūnų veiksmų, paskiriant Pareiškėją į pataisos namus, atmestina.

21. Atkreiptinas dėmesys, kad skundo tyrimo metu buvo nustatyta, jog, atvykus į Vilniaus PN ir paaiškėjus, kad nuteistajam nebuvo atlikti reikiami profilaktiniai tyrimai, tarp jų, ir [duomenys neskelbiami] tyrimas, Pareiškėjas buvo etapuotas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų tvarkos aprašo nuostatomis, [duomenys neskelbiami] ir kai kurie kiti tyrimai turi būti atliekami tardymo izoliatoriuose kiekvieną kartą, kai asmuo naujai atvyksta į tardymo izoliatorių arba iš teritorinės policijos komisariato areštinės perkeliamas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę.

Pareiškėjas į Lukiškių TI-K atvyko 2018-01-11, tačiau šios įstaigos administracija profilaktinių tyrimų neorganizavo ir Pareiškėjui jų neatliko.

22. Atsižvelgiant į šias Pareiškėjo skundo tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, Seimo kontrolierius prašo Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriaus išsiaiškinti, ar profilaktinių tyrimų neatlikimas Lukiškių TI-K buvo vienkartinis atvejis, ar tokia praktika susiklostė visuose tardymo izoliatoriuose, kodėl nesilaikoma Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų tvarkos aprašo nuostatų.

Dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų

23. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui nurodė, jog, atvykus į Vilniaus PN, jis norėjo įteikti prašymą, kad jo dokumentai būtų teikiami Lygtinio paleidimo iš pataisos namų komisijai, tačiau karantino patalpų pareigūnas prašymo nepriėmė, o vėliau nuteistasis buvo etapuotas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę ir praleido terminą paduoti prašymą.

24. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas į Vilniaus pataisos namus buvo atvežtas 2018-04-30. Pareiškėjas į pataisos namus atvyko pirmą kartą, todėl 2018-05-02 nuteistasis buvo priskirtas paprastajai grupei. Iki atvykimo į pataisos namus nuteistajam nebuvo atlikti reikiami profilaktiniai tyrimai, tarp jų, ir [duomenys neskelbiami] tyrimas, todėl nuteistasis į gyvenamąsias patalpas nebuvo perkeltas, o 2018-05-10 buvo etapuotas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę, iš kurios grįžo 2018-05-17 ir buvo paskirtas į būrį.

Pareiškėjui buvo paskirta 7 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, minimalus keturių mėnesių atliktos laisvės atėmimo bausmės terminas, kuris būtinas norint teikti prašymą dėl teikimo lygtiniam paleidimui, suėjo 2018-05-09.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad būdamas karantino patalpose Pareiškėjas jam rūpimu klausimu bendravo su ten budinčiu pareigūnu, nuteistasis žodžiu buvo informuotas ir dėl lygtinio paleidimo galimybės, tačiau raštu dėl minėto klausimo jis nesikreipė.

25. Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 62 punkte numatyta, kad, nuteistiesiems atvykus į pataisos įstaigą, patikrinama jų sveikata ir atliekamas sanitarinis švarinimas. Sveikatos tikrinimo rezultatai įrašomi į asmens sveikatos istoriją (ambulacinę kortelę). Pagal šių taisyklių 65 punktą, pataisos namų direktoriai įsakymais sudaro komisijas, kurios nuteistuosius, pirmą kartą po nuosprendžio įsiteisėjimo iš kardomojo kalinimo vietos atvykusius į šias pataisos įstaigas, jiems dalyvaujant, priskiria paprastosioms grupėms, taip pat suskirsto į būrius, skyrius ir kameras. Skirstant nuteistuosius į būrius, skyrius, kameras atsižvelgiama į jų neigiamos įtakos kitiems nuteistiesiems riziką, sveikatos būklę, amžių, gebėjimus užsiimti darbine veikla, kitas asmenines savybes, pataisos įstaigos psichologinės tarnybos rekomendacijas ir laikantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse nustatytų nuteistųjų izoliuoto laikymo reikalavimų.

Bausmių vykdymo kodekso 157 straipsnyje numatyta, kad teikti Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai prašymus lygtinai paleisti iš pataisos įstaigos nuteistieji gali ne

anksčiau kaip likus mėnesiui iki laiko, kai jie faktiškai bus atlikę šią minimalią paskirtos laisvės atėmimo bausmės dalį: 1) vieną trečdalį paskirtos laisvės atėmimo bausmės, bet ne mažiau kaip keturis mėnesius, – nuteistieji už dėl neatsargumo padarytus nusikaltimus, kuriems paskirta bausmė neviršija šešerių metų.

BVK 158 straipsnyje numatyta, kad lygtinai iš pataisos įstaigų nepaleidžiami asmenys, kuriems iki laisvės atėmimo bausmės atlikimo pabaigos liko mažiau negu trys mėnesiai.

26. Įvertinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes nustatyta, kad nuteistajam atvykus pirmą kartą į pataisos namus buvo atliekamas sveikatos patikrinimas, Pareiškėjas buvo etapuotas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę, kur jam buvo atlikti reikiami profilaktiniai tyrimai. Iš Seimo Kontrolieriui pateiktos informacijos paaiškėjo, kad Pareiškėjas, prieš paskiriant į būrį, jam rūpimu klausimu kreipėsi į karantino patalpose budėjusį pareigūną, vėliau, paskyrus į būrį, ne kartą kreipėsi į administraciją įvairiais klausimais (taip pat ir raštu), į visus prašymus buvo pateikti atsakymai. Pareiškėjas prašymų teikti jo dokumentus Lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos komisijai nepateikė, o pagal BVK nuostatas, Pareiškėjo lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigos tą pačią dieną buvo galimas, tačiau tapo ir negalimas.

27. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes darytina išvada, kad Pareiškėjo skundo aplinkybės dėl galimai netinkamų Vilniaus PN pareigūnų veiksmų, susijusių su prašymų nagrinėjimu ir teikimu dėl lygtinio paleidimo, tyrimo metu nebuvo patvirtintos, todėl skundas atmestinas.

Dėl Bausmių vykdymo kodekso nuostatų kolizijos

28. Pareiškėjo Skundo tyrimo metu buvo nustatyta, jog, remiantis Bausmių vykdymo kodekso 157 ir 158 straipsniais, susiklostė situacija, kad (pagal 157 straipsnio 2 dalies 1 punktą) Pareiškėjas 2018-05-09 buvo atlikęs 4 mėnesius laisvės atėmimo bausmės ir galėjo būti svarstomas klausimas dėl jo dokumentų teikimo lygtiniam paleidimui, tačiau kartu (pagal 158 straipsnio 5 punktą), tą pačią dieną, t. y. 2018-05-09, teisė būti teikiamam lygtiniam paleidimui prarandama, nes iki bausmės atlikimo pabaigos tą dieną lieka mažiau nei trys mėnesiai.

Seimo kontrolieriaus nuomone, neturėtų būti tokia situacija, kai to paties, pagrindinio bausmių vykdymą reglamentuojančio, teisės akto nuostatomis teisė ir suteikiama, ir iškart panaikinama.

29. Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinti efektyvumo, reiškiančio, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų; aiškumo, reiškiančio, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; sistemiškumo, reiškiančio, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, principai.

Teisės doktrinoje teisės kolizija apibūdinama kaip neatsakingos teisėkūros rezultatas, kuris gali atsirasti, pavyzdžiui galiojančio teisės akto normų nesuderinus su vėliau priimtu įstatymu. Šiuo atveju abi teisės normos buvo priimtos kartu ir išdėstytos tame pačiame teisės akte, todėl manytina, kad tokia kolizija turėtų būti panaikinta.

30. Pažymėtina, jog Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad vienas esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir teisinis aiškumas. Teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (šios pažymos 13 punktą).

31. Atsižvelgiant į nustatytas ir šioje pažymoje išdėstytas aplinkybes, skundo dalis dėl

galimai netinkamo teisinio reglamentavimo pripažintina pagrįsta ir teisingumo ministrui siūlytina įvertinti Bausmių vykdymo kodekso minėtų normų teisinio reglamentavimo tobulinimo galimybę, siekiant išvengti teisės normų kolizijos.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

32. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia:

32.1. X skundą dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo pareigūnų veiksmų, paskiriant jį į pataisos namus, atmesti.

32.2. X skundą dėl Vilniaus pataisos namų pareigūnų veiksmų, susijusių su prašymų nagrinėjimu ir teikimu dėl lygtinio paleidimo, atmesti.

33. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia:

X skundą dėl galimai netinkamo teisinio reglamentavimo pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

34. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui įvertinti nustatytas ir šioje pažymoje nurodytas aplinkybes dėl galimos Bausmių vykdymo kodekso teisės normų kolizijos ir apsvarstyti teisinio reglamentavimo tobulinimo galimybę.

35. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:

Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriui išsiaiškinti, ar profilaktinių tyrimų neatlikimas Lukiškių TI-K buvo vienkartinis atvejis, ar tokia praktika susiklostė visuose tardymo izoliatoriuose; kodėl nesilaikoma Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietų įstaigose, sveikatos profilaktinio tikrinimo dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų tvarkos aprašo nuostatų.

36. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas